

Siilinjärven kunta

Kunnan ympäristönsuojelumu- ääräysten perustelut

(Luonnos)

Sisällysluettelo

YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT	5
Paikalliset olosuhteet	6
1 LUKU	8
Yleiset määräykset	8
1 § Tavoite	8
2 § Määräysten antaminen ja valvonta	8
3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin	8
4 § Määritelmät	8
2 LUKU	9
Jätevedet	9
5 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu	9
6 § Eläinsuojien ja maito huoneiden jätevedet	10
7 § Talousjätevesien käsittely	10
8 § Jätevesijärjestelmän sijoittaminen	11
9 § Mattojen ja pyykin pesu vesistöissä	11
10 § Lumen vastaanottopaikat	11
3 LUKU	11
Maatalouden päästöjen rajoittaminen	11
11 § Lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö	11
4 LUKU	12
Meluntorjuntaa koskevat määräykset	12
12 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä	12
13 § Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työt	13
14 § Yleisötilaisuudet ja äänenvahvistimien käyttö ulkotiloissa	13
15 § Pykälien 12–14 mukaisten määräysten suhde ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn	14
5 LUKU	14
Ilmansuojelu	14
16 § Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus	14
17 § Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutytöt	14
18 § Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt	15
6 LUKU	15

Jätteet	15
19 § Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa	15
20 § Rakennusten polttaminen	16
21 § Puutarhajätteiden käsittely	16
7 LUKU	16
Kemikaalien käsittely ja varastointi	16
22 § Maanalaisten öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen	16
23 § Nestemäisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi	16
24 § Polttonesteen täyttö- tai jakelupaikka	17
25 § Maalämpöjärjestelmien rakentaminen	17
8 LUKU	18
Muut määräykset	18
26 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä	18
27 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamukset ...	18
28 § Voimaantulo ja siirtymäaika	18

YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 202 §:n nojalla kunta voi antaa ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia ympäristönsuojelumääräyksiä. Määräyksillä täydennetään ympäristönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä siten, että kunnan ympäristön erityispiirteet ja paikalliset olosuhteet tulevat otetuksi huomioon. Määräyksiin on otettu ensisijaisesti toimintoja, joista aiheutuu hajapäästöjä tai tilapäisiä päästöjä.

Ympäristönsuojelulain 202 §:n 3 momentin mukaisesti määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, läheteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ympäristönsuojelulain 202 §:n 4 momentin mukaan myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia säädöksiä ovat jätelain (646/2011) nojalla annetut kunnalliset jätehuoltomääräykset sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla annettu rakennusjärjestys. Lisäksi järjestyslaissa (612/2003) on ympäristönsuojelua sivuavia määräyksiä. Kaavamääräyksissä ja vedenottamoiden suoja-aluepäätöksissä on myös ympäristönsuojelua koskevia elementtejä.

Ympäristönsuojelumääräysten valmistelussa on pyritty välttämään eri määräysten väliset ristiriidat.

Paikalliset olosuhteet

Siilinjärven kunnan pinta-ala on 508 km², mistä vesialuetta on 107 km². Siilinjärvellä on kaksi taajamaa, kirkonkylä ja Vuorela-Toivala. Siilinjärvellä on asemakaavoitettujen taajama-alueiden lisäksi useita taajaan rakennettuja kyläalueita. Asutuskeskittyviä ympäröivät maaseutumaiset haja-asutusalueet, joilla on vireää maataloutta. Laajoja peltoalueita on mm. Koivusaassa, Keskimmäisellä ja Pöljällä rajoittuen myös keskisuuriin vesistöihin, kuten Pöljänjärveen ja Kevättömään. Pohjavesialueilla on peltoaluetta mm. Autiorannassa ja Jälällä. Kunta rajoittuu eteläosissaan laajoihin vesistöihin.

Siilinjärven kunnan halki kulkevat valtatiet 5 ja 9 sekä kantatiet 75 ja 77 sekä rautatiet. Finavia Oyj:n Kuopion lentoasema ja Karjalan lennoston Rissalan tukikohta ovat Siilinjärvellä. Eri liikennemuodot vaikuttavat merkittävästi meluolosuhteisiin. Tieliikenteen ja puun pienpolton päästöjen lisäksi kaivostoiminnan ja teollisuuden päästöt vaikuttavat ilmanlaatuun.

Siilinjärven kunnan halki kulkee Suomen pisin yhtenäinen harjujakso. Harjujaksoilla ovat vedenhankintaa varten tärkeät laajat pohjavesialueet: Jälänniemi, Harjamäki-Kasurila, Harjamäki-Käärmelahti ja Kärängänmäki. Kunnan lounaisosassa on vedenhankinnan kannalta tärkeä Autiorannan pohjavesialue. Pohjavesialueilla on useita riskitoimintoja. Pohjavesialueiden osalta riskialueita Siilinjärvellä ovat Kärängänmäki ja Harjamäki-Kasurila. Molemmissa kuormitusta aiheuttavat erityisesti liikenne ja tienpito sekä rataliikenteen aiheuttamat päästöt. Harjamäki-Kasurilan pohjavesialue luokitellaan huonoon tilaan kloridipitoisuuden takia. Kunnan vesihuolto perustuu pohjavesialueilla oleviin vedenottamoihin. Vesijohtoverkoston piirissä on noin 96 % asukkaista ja viemäriverkoston piirissä noin 83 % asukkaista. Pohjavesien suojelemiseksi ja vedenhankinnan turvaamiseksi on tarpeen antaa määräyksiä.

Harjujen lisäksi Siilinjärven luontoa ja maisemaa leimaavat lehdot ja vesistöt. Siilinjärvi kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Kunnan itäosa kuuluu Nilsiä vesistöreitillä ja länsiosa lialmen reitillä. Siilinjärvellä on 123 järveä. Pohjois-Savon maakunnan pinta-alaltaan suurin järvi, Kallavesi ulottuu Siilinjärven eteläosaan. Muita suuria järviä ovat Juurusvesi, Iso-Jälä, Kevätön, Pöljänjärvi, Sulkavanjärvi, Siilinjärvi, Raimjärvi ja Iso-Petäinen. Järvien ekologinen tila on itäosan suurissa järvissä pääosin hyvä. Pohjois-Kallaveden, Sulkavanjärven ja Pöljänjärven tila on tyydyttävä sekä Siilinjärven ja Kevättömän välttävä. Vesistöt ovat herkkiä rehevöitymiselle ja usean vesistön tila on hyvää huonompi.

Pintavesien luokittelujen perusteella hyvää huonommassa tilassa olevia sekä riskivesistöjä ovat Kallaveden alueella Pohjois-Kallavesi, Suuri Ruokovesi, Raimjärvi, Pitkäjärvi ja Lyhyenjärvi, lialmen reitillä Juurikkajoki sekä Nilsiä reitillä Kuuslahti, Juurusvesi, Iso- ja Pieni-Laju, Apaja-Kumpunen, Syvä-Kumpunen, Honka-Jälä, Ahmo, Siilinjärvi, Siilinjoki, Sulkavanjärvi, Pöljänjärvi, Kevätön ja Hökösenjärvi. Suurella osalla luokitelluista vesimuodostelmista (mm. Pohjois-Kallavesi ja Siilinjärvi sekä yläpuolinen Siilinjoen vesistöalue) tarvitaan toimenpiteitä hyvän tilan saavuttamiseksi. Hyvä tila on lisäksi uhattuna ilman toimenpiteitä Juurusveden vesimuodostumassa. Siilinjärvellä vesienhoidon toimenpideohjelmassa on vesimuodostumakohtaisissa toi-

menpiteissä monen järven osalta keskeistä ravinnekuormituksen vähentäminen valuma-aluekohtaisilla toimenpiteillä. Näillä perusteilla pintavesien pilaantumisen estämiseksi on tarpeen antaa tiukempia vaatimuksia ranta-alueilla oleville toiminnoille.

Siilinjärvellä on useita teollisuusalueita sekä kirkonkylän että Vuorela-Toivalan taajamien yhteydessä. Yara Suomi Oy:n tehtaat ja kaivosalue vaikuttavat merkittävästi kunnan koillisosien ympäristöolosuhteisiin ja lentokentän melualue kaakkoisosan olosuhteisiin.

Keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit Siilinjärvellä liittyvät pohja- ja pintavesiin, maaperään sekä ilmanlaatuun ja meluolosuhteisiin.

Määräyksissä on kiinnitetty erityistä huomiota pohjavesialueisiin, ranta-alueisiin ja taajaan rakennettuihin alueisiin.

1 LUKU

Yleiset määräykset

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten yleinen tavoite on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen. Määräyksillä vaikutetaan mm. elinympäristön viihtyisyyteen ja terveyshaittojen ehkäisemiseen (mm. melua ja ilmanlaatua koskevat määräykset) sekä maaperän ja pinta- sekä pohjavesien pilaantumisen estämiseen. Perusteena ovat paikalliset olosuhteet sekä taajamissa että haja-asutusalueilla.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

Ympäristönsuojelumääräykset valmistelee Siilinjärven kunnassa viranomaislautakunta, joka on kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Määräyksistä päättää Siilinjärven kunnanvaltuusto.

Kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii viranomaislautakunta. Lautakunta voi siirtää päätösvaltaansa alaisilleen viranhaltijoille kuten ympäristönsuojelulain 22 §:ssä ja kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä on säädetty.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Määräykset ovat voimassa koko kunnan alueella. Yksittäiset määräykset voivat koskea myös jotain erityistä aluetta, kuten esimerkiksi pohjavesialueita ja ranta-alueita. Määräykset eivät voi koskea ympäristöluvan tai yleisen ilmoitusmenettelyn varaista taikka rekisteröitävää toimintaa eivätkä myöskään ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettua koeluontoista toimintaa, 120 §:ssä tarkoitettuja poikkeuksellisia tilanteita ja 136 §:n 1 momentissa tarkoitettua pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä (ympäristönsuojelulaki 202 §).

Ympäristönsuojelumääräykset ovat velvoittavia ja sitovat sekä kuntalaisia että viranomaisia. Viranomaisten tulee lupamenettelyissä ja valvontatoiminnassa huomioida ympäristönsuojelumääräyksissä säädetty.

4 § Määritelmät

Ympäristönsuojelumääräyksissä on määritelty termit, joita käytetään määräysten eri kohdissa ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Termit viittaavat muun muassa alueisiin, joille on annettu muista alueista poikkeavia määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Tärkeimpiä termejä ovat taajaan rakennettu alue, pohjavesialue ja sen sisällä oleva varsinainen pohjaveden muodostumisalue, ranta-alue sekä jätevesiin liittyvä termistö.

Taajaan rakennettuja alueita ovat Vuorela-Toivalan ja kirkonkylän asemakaavoitetut alueet sekä kunnan ranta-asemakaavoitetut alueet. Pohjavesialueet ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä alueita, joiden rajaukset on tarkistettu viime vuosina. Rajaukset ovat yhteneväiset valtion ympäristöhallinnon luokituksen kanssa. Pohjavesialueet on esitetty liitteessä 1.

Ranta-alueilla on tarpeen antaa tiukempia määräyksiä muun muassa jätevesien puhdistusvaatimuksille. Ranta-alueet on määritelty ympäristönsuojelulain 156 a §:ssä.

Erilaisille asumisessa syntyville jätevesille on yleisesti vakiintuneet määritelmät. Talousjätevesi on asumisessa syntyvää ja vastaavaa elinkeinotoiminnassa syntyvää jätevetä. Harmaa jätevesi on talousjätevetä, joka ei sisällä vesikäymäläjätevesiä. Vähäisiin jätevesiin viitataan ympäristönsuojelulain 155 §:ssä. Jätevesilietteiden käsittely mikrobiologisesti turvalliseksi tarkoittaa lietteen hygienisointia, mikä tehdään Ruokaviraston hyväksymällä tavalla.

Jäteveden puhdistusvaatimuksista perustaso määritellään ympäristönsuojelulain 154 b §:ssä ja ohjeellinen puhdistustaso, joka on ankarampi vaatimus, ympäristönsuojelulain 156 c §:ssä ja valtioneuvoston asetuksen 157/2017 talousjätevesien käsittelystä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla (jätevesiasetus) 4 §:ssä.

Jätevesiasetuksen ohjeellista puhdistustasoa sovelletaan myös viemäriverkoston ulkopuolisiin pieniin jätevedenpuhdistamoihin, joiden asukasvastineluku on alle 100 ja joista käytetään nimitystä erityisen kuormittava kohde, millä tarkoitetaan yhteispuhdistamoita sekä kokoontumistilojen ja elinkeinotoiminnan puhdistamoita ja vastaavia.

2 LUKU

Jätevedet

5 § Ajoneuvojen, koneiden, veneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesu

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden pesussa syntyy jätevesiä, jotka on käsiteltävä kuten muutkin jätevedet. Pesu voi aiheuttaa viihtyisyyshaittaa ja vähentää alueiden virkistyskäyttöön soveltumista ja voi aiheuttaa myös uimaveden pilaantumista. Tämän vuoksi em. ajoneuvojen ym. pesu on kielletty yleisillä katu- ja tiealueilla, parkkipaikoilla sekä muilla yleisillä alueilla, kuten puistoissa ja uimarannoilla.

Muilla alueilla ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien laitteiden satunnaisesti tapahtuva pesu vesipesuna tai liuotinvapailla pesuaineilla voidaan katsoa hyväksyttäväksi, mikäli pesuvedet voidaan haittaa aiheuttamatta imeyttää maahan tai johtaa hulevesi- tai jätevesiviemäriin.

Jos pesutoiminta on säännöllistä tai ammattimaista, tai jos pesemisessä käytetään hiilivetyliuottimia sisältäviä pesuaineita, tulee pesemisen tapahtua tähän tarkoitukseen rakennetulla tiivispohjaisella pesupaikalla, josta pesuvedet on johdettava hiekan- ja öljynerottimien kautta jätevesiviemäriin tai viemäriverkoston ulkopuolella hyväksyttävään jätevesien käsittelyjärjestelmään.

Pesussa syntyviä jätevesiä ei saa milloinkaan johtaa suoraan vesistöön.

6 § Eläinsuojien ja maitohuoneiden jätevedet

Eläinsuojien ja maitohuoneiden pesuvedet ovat vastaavia tai kuormittavampia kuin asumisessa syntyvät harmaat jätevedet, joten niitä ei voi johtaa puhdistamattomina maastoon tai ojiin. Pesuvedet on käsiteltävä soveltuvassa puhdistamossa tai johdettava virtsa- tai lietesäiliöön.

Vesikäymäläjätevesien sisältämien taudinaiheuttajien vuoksi jätevesilietteiden käytölle lannoitustarkoituksessa on säädetty viljelyrajoituksia. Tämän vuoksi vesikäymäläjätevesiä ei tule johtaa käsittelemättä virtsa- tai lietesäiliöön. Kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaan asumisessa syntyvä jätevesiliete voidaan käyttää pellolla lannoitteena, jos se käsitellään ennen peltolevitystä hygieeniseltä laadultaan haittottomaksi kalkkistabiloimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä. Vastaavasti eläinsuojien vesikäymäläliete tulee olla hygienisoitua, jos sitä sekoitetaan lannoitteena käytettävään lantaan.

7 § Talousjätevesien käsittely

Pilaantumiselle herkillä alueilla (pohjavesi- ja ranta-alueet) sekä erityisen kuormittavissa kohteissa on talousjätevesien käsittelylle annettu muita alueita tiukempia määräyksiä. Siilinjärvellä on jonkin verran asutusta pohjavesialueilla ja alueittain huomattavankin taajaa vakituista ja vapaa-ajan asutusta ranta-alueilla, jotka eivät ole viemäriverkostoon piirissä. Tiukemmat määräykset ovat tarpeen pohjavesialueilla vedenhankinnan turvaamiseksi ja rannoilla vesistöjen tilan heikentymisen estämiseksi. Ravinnejäätöjen pienentämiseen on esitetty toimenpiteitä Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa.

Pohjavesialueiden sisällä olevilla pohjaveden varsinaisilla muodostumisalueilla maakerrokset ovat hyvin vettä johtavia, joten maaperä mahdollistaa veden merkittävän imeytymisen pohjavedeksi. Tällöin myös jäteveden sisältämien epäpuhtauksien pääsy pohjaveteen on mahdollista, joten muodostumisalueilla jätevesien imeyttäminen maahan on kiellettyä lukuun ottamatta vähäisiä harmaita jätevesiä (esimerkiksi kantovesisaunan pesuvedet).

Vedenottamoiden suojavyöhykkeillä jätevesien imeyttäminen maahan on kokonaan kiellettyä, koska suojavyöhykkeet ovat pääsääntöisesti alueita, joilla pohjavedenottamoiden pohjavesi muodostuu.

Vesikäymälöitä ei saa tehdä kiinteistöille, kuten esimerkiksi saariin, joihin ei ole ympärivuotista tieyhteyttä, jos jätevesisäiliöiden tyhjentäminen ei ole mahdollista.

Vähäisten jätevesien käsittelystä maahan imeyttämällä säädetään ympäristönsuojelulain 155 §:ssä. Jätevesien johtaminen suoraan vesistöön on määräyksillä kielletty, joten kelluvien saunojen jätevesi tulee kerätä umpisäiliöön ja käsitellä määräysten edellyttämällä tavalla.

8 § Jätevesijärjestelmän sijoittaminen

Puhdistetutkin jätevedet sisältävät ravinteita ja mikrobeja. Suojaetäisyys- ja sijoittamismääräykset ovat tarpeen talousvesikaivojen ja pohjaveden sekä vesistöjen pilaantumisen estämiseksi. Suojaetäisyyksillä voidaan ehkäistä myös viihtyisyyshaittoja kuten hajuhaittaa.

Vesistöjen tilan heikentämisen estämiseksi puhdistettujakaan jätevesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön. Erillisen saunarakennuksen vähäiset jätevedet voidaan imeyttää maahan lähemmäksi kuin 20 metrin etäisyydelle rantaviivasta, koska rakennuksenkin voi sijoittaa lähemmäksi rantaviivaa. Jätevedet on johdettava rakennuksesta rantaviivan suuntaisesti sivulle. Rakennuksen ja rannan väliin ei jätevesiä saa johtaa. Rantaetäisyydet sovitetaan yhteen rakennusjärjestyksen kanssa.

9 § Mattojen ja pyykin pesu vesistössä

Kielto on tarpeen ravinteiden ja vesieliöille myrkyllisten aineiden vesistöön pääsyn estämiseksi.

10 § Lumen vastaanottoaikat

Lumenkaatopaikoilla sulava lumi sisältää liikenteestä ja tiestöstä peräisin olevia epäpuhtauksia, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden tai vesistön pilaantumista. Tämän vuoksi lumenkaatopaikkaa ei saa perustaa pohjavesialueelle, ranta-alueelle eikä vesistöön. Sulamisvesien esikäsitteilyllä estetään haitallisten aineiden pääsyä vesistöön. Roskaantumisen estämiseksi lumenkaatopaikka on siivottava heti lumen sulamisen jälkeen.

3 LUKU

Maatalouden päästöjen rajoittaminen

11 § Lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö

Typpilannoitteiden ja lannan levitystä säädellään valtioneuvoston asetuksella maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (nitraattiasetus, 1250/2014). Pilaantumisen ehkäisemiseksi on herkillä alueilla tarpeen rajoittaa liete-lannan, virtsan, puristenesteen, torjunta-aineiden ja lannoitteena käytettävän jätevesilietteen levitystä asetuksessa säädettyä tiukemmin.

Virtsan, puristenesteen, liete-lannan ja jätevesilietteen ravinteet ja mikrobit kulkeutuvat helposti pohjavesialueiden varsinaisilla muodostumisalueilla ja voivat päätyä pohjaveden. Tämän vuoksi niiden levittäminen on kielletty näillä alueilla ja levittämistä on rajoitettu muulla pohjavesialueella. Säilörehuaumoissa tulee pohjavesialueella olla tiivis pohja, josta puristeneste voidaan kerätä talteen.

Nitraattiasetuksella rajoitetaan lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttöä talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärillä. Säädöksen mukaan näiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30–100 metrin levyinen vyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla ja orgaanisilla lannoitevalmisteilla. Ympäristönsuojelumääräysten määräyksellä rajoitetaan kaikkien lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä vähintään 10 metrin vyöhykkeellä kaivojen ja lähteiden ympärillä.

Määräyksillä estetään epäpuhtauksien ja mikrobien pääsyä pohjaveteen ja turvataan talousveden laatua.

Ravinteiden kulkeutumisen vähentämiseksi vesistöön on lannan pintalevitystä rajoitettu 10 metriä lähempänä vesistöä nitraattiasetuksessa määrätystä. Tiukennuksella kielletään lietelannan ja nestemäisen lannoitevalmisteen pintalevitys 5–10 metrin etäisyydellä vesistöä. Multaava sijoituslevitys on sallittua sekä kuivalannan ja orgaanisen lannoitevalmisteen levitys, kun noudatetaan nitraattiasetuksen mukaista multaamisvaatimusta. Laidunnukseen liittyvillä rajoituksilla ranta-alueilla estetään ravinteiden kulkeutumista vesistöön ja uimaveden mikrobiologista pilaantumista.

4 LUKU

Meluntorjuntaa koskevat määräykset

Melu on varsinkin taajaan asutulla alueella yleisimpiä ja tärkeimpiä elinympäristön viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu aiheuttaa monella tavalla kielteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. Varsinkin unen häirintään liittyvät vaikutukset ovat hyvin kielteisiä.

Määräyksissä on asetettu rajoituksia erityisen häiritsevää melua aiheuttaville toiminoille. Toisaalta määräyksillä sujuvoitetaan tarpeellisten ja tilapäisten häiritsevää melua aiheuttavien toimintojen ja tapahtumien valvontaa. Määräysten mukaan toimittaessa tietyistä tilapäistä häiritsevää melua aiheuttavista toiminnoista ei tarvitse tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista ilmoitusta.

12 § Toiminnot, joihin ei sovelleta ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaista meluilmoitusmenettelyä

Ympäristönsuojelulain 118 §:n perustelujen mukaan kunta voi ympäristönsuojelumääräyksillä tapauskohtaisesti määrätä, ettei erityisen häiritsevää melua ja ääntä aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta, tapahtumasta tai työstä tarvitse tehdä ilmoitusta. Määräyksillä voidaan näin rajata ilmoitusvelvollisuus koskemaan vain merkityksellisiä meluhaittaa aiheuttavia tapahtumia ja toimintoja.

Määräysten mukaan meluilmoitusta ei tarvitse tehdä hyvin lyhytaikaista tapahtumista (ilotulitus, erilaisissa tapahtumissa päiväaikaan tapahtuva äänenvahvistinten ja äänentoistolaitteiden käyttö) sekä kohtuullisen lyhytaikaisesta purku- louhinta- ym. työstä, jota tehdään normaaliin päivätyöaikaan. Jos tapahtumat tai työt eivät täytä kesto- tai ajankohtamääräyksiä, on niistä edelleen tehtävä ympäristönsuojelulain 118

§:n mukainen meluilmoitus. Määräyksissä on annettu em. tapahtumille ja töille vastaavia meluntorjuntaan ja muuhun ympäristön pilaantumisen estämiseen liittyviä määräyksiä, kuin mitä annetaan meluilmoituksesta annettavissa päätöksissä.

13 § Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työt

Kiinteistöjen kunnossapito- ja huoltotyöt asuntojen ja muiden häiriintyvien kohteiden läheisyydessä voivat aiheuttaa asukkaille ja tilojen käyttäjille häiritsevää melua etenkin yöaikaan sekä viikonloppuina ja muina lepoaikoina. Kunnossapitotöiden meluhaittojen rajoittamiseen ei ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen meluilmoitusmenetely sovellu, koska työt eivät ole tilapäisiä vaan ajallisesti toistuvia. Meluhaittoja voidaan vähentää lähinnä ajallisilla rajoituksilla. Määräyksellä työt ohjataan tehtäväksi taajamien asuntoalueilla ja mm. yleisillä virkistysalueilla pääsääntöisesti päiväaikaan ja viikonloppuisin, jolloin aamu- ja iltatuntien toimintoja rajoitetaan. Tällöin kunnossapidossa ja muissa töissä käytettävien koneiden ja laitteiden melu ei ole kohtuuttoman häiritsevää. Muilla alueilla riittää yöaikainen rajoitus. Määräys ei koske välttämättömiä kunnossapitotöitä eikä myöskään jätteiden kuormaamista, jota säädellään jätehuoltomääräyksillä. Määräys ei myöskään koske maa- ja metsätalouselinkeinojen välttämättömiä töitä.

Määräyksellä rajoitetaan taajaan rakennetulla alueella ja herkkien kohteiden (esim. päiväkotia, koulu, sairaala tai vastaava) lähellä tehtävän rakennus- ja purkutyön viikoittaista ja päivittäistä työaika. Koulut ja päiväkodit katsotaan herkiksi kohteiksi silloin, kun niissä on toimintaa. Määräys ei koske yksityishenkilön talouden, kuten esimerkiksi omakotitalon, normaalia purku- tai rakennustyötä muutoin kuin yöaikaisen rajoituksen osalta.

14 § Yleisötilaisuudet ja äänenvahvistimien käyttö ulkotiloissa

Erilaisten äänentoistolaitteiden käytöstä voi aiheutua haittaa asuinkiinteistöille ja muille melulle herkille kohteille. Äänentoistolaitteiden käyttöä on rajoitettu erityisesti yöaikana unen häirintään liittyen. Äänentoistolaitteiden käyttö on kokonaan kielletty kaikkien herkkimpien kohteiden, kuten terveysasemien, sairaaloiden, vanhainkotien, koulujen ja päiväkotien läheisyydessä. Määräyksellä ei estetä esimerkiksi koulujen omien tapahtumien aikana äänentoistolaitteiden käyttöä.

Ulkotarjoilualueiden naapuruston asukkaat kärsivät äänentoistolaitteiden päivittäisestä käyttämisestä tarjoilualueella varsinkin kesäisin. Melun häiritsevyyttä lisää se, että äänentoistolaitteiden käyttö ajoittuu usein iltaan. Äänentoistolaitteiden sijoittelulla, suuntaamisella ja säädöillä voidaan vaikuttaa merkittävästi naapurustolle aiheutuvaan melutasoon ja melun häiritsevyyteen. Meluavaa toimintaa harjoittavan tulee huolehtia melun rajoittamisesta siten, että äänentoistolaitteista aiheutuva äänitaso ei saa olla selvästi kuultavissa asuinhuoneistoissa ikkunoiden ollessa kiinni.

Yleisötapahtumien ilmoitusvelvollisuudella voidaan vähentää melun aiheuttamia haittoja, koska asukkaat pystyvät silloin varautumaan tapahtumaan.

15 § Pykälien 12–14 mukaisten määräysten suhde ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn

Joidenkin toimintojen osalta voi olla tarvetta poiketa pykälissä 12–14 olevista rajoituksista, jolloin asia käsitellään normaalissa ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisessa ilmoitusmenettelyssä.

5 LUKU

Ilmansuojelu

Pöly aiheuttaa viihtyisyyshaittoja ja sen haitallisista terveysvaikutuksista on koko ajan lisääntyvää tutkimustietoa. Karkea pöly likaa ympäristöä ja aiheuttaa ärsytysoireita. Hieno pöly on terveydelle haitallisempaa ja aiheuttaa hengityselinoireiluja sekä voi pahentaa allergian ja astman oireiluja huomattavasti. Ympäristönsuojelumääräyksillä vähennetään kaikkein eniten pölyämistä aiheuttavien toimintojen pölyn muodostumista ja leviämistä.

16 § Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus

Rakennusten julkisivujen hiekkapuhalluksessa syntyy runsaasti pölyä. Määräyksellä estetään haittojen syntymistä huolehtimalla pölyn torjunnasta mahdollisimman tehokkaasti suojapeitteiden avulla. Jos työ on vähäinen tai työkohteeseen on taajaan rakennettua alueen ulkopuolella, suojapeitteitä ei välttämättä tarvita. Puhallushiekka on jätettä, joka on poistettava työkohteesta ja toimitettava asianmukaiseen vastaanotto- paikkaan. Puhallushiekkaa ei saa jättää maaperään ja sen joutuminen viemäriin on estettävä, jottei viemäri tukkeudu.

Ulkotiloissa tapahtuvan pysyvän laitosmaisen suihkupuhalluksen luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa.

17 § Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutytöt

Työkohteissa, joissa syntyy terveydelle ja ympäristölle hyvin haitallisia aineita, kuten asbestia, polykloorattuja bifenyylejä (PCB), raskasmetalleja sisältäviä kiinteitä jätteitä tai pölyä taikka liuotinhöyryjä, on noudatettava erityistä huolellisuutta. Rakennus-, korjaus- tai purkutöissä on käytettävä riittävän tehokkaita työvälineitä ja -tekniikoita sekä suojausvälineitä, jotta varmistetaan siitä, ettei haitallisia aineita sisältäviä jätteitä, höyryjä tai pölyä leviä ympäristöön.

Maarakennus, talonrakennus ja erilaiset purkutytöt saattavat aiheuttaa huomattavaa paikallista pölyhaittaa. Määräyksessä on annettu rakennus- ja purkutöistä vastaaville velvoite estää pölyn leviäminen esimerkiksi kastelemalla, koteloimalla tai käyttämällä suojapeitteitä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää työskentelyyn herkkien kohteiden läheisyydessä. Jos pölyävää ainesta leviää yleisille liikennealueille, on se poistettava, jottei pölystä aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön likaantumista.

18 § Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt

Keväällä tapahtuva hiekoitettujen teiden ja alueiden pölyäminen vaikuttaa Siilinjärven olosuhteissa kaikkein eniten ilmanlaatua huonontavasti. Suurin osa terveydelle ja viihtyisyydelle haitallisista hiukkasista on peräisin liikenteen ja tuulen nostattamasta katupölystä (valtatiet, maantiet, kadut). Talvella levitetty hiekoitushiekka on poistettava mahdollisimman nopeasti lumien sulamisen jälkeen. Poistotyö itsessään voi aiheuttaa hyvin haitallista pölyämistä, jos työssä ei huolehdita riittävän tehokkaasta pölyn torjunnasta. Koneellisessa poistamisessa ei voi käyttää työmenetelmiä, joissa pölyntorjuntaa ei voida toteuttaa. Tästä on esimerkkinä muun muassa lehtipuhaltimen käyttäminen hiekan poistossa, koska kastellun hiekan poistaminen puhaltimella ei ole mahdollista.

Hienojakoisen aineksen poistamiseksi alueet on tarvittaessa pestävä hiekan poiston jälkeen vedellä. Tämä voi olla tarpeen muun muassa toreilla ja joukkoliikennekaduilla.

6 LUKU

Jätteet

Jätehuollon järjestämisestä sekä jätteiden keräyksestä ja käsittelystä säädetään erikseen kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä. Ympäristönsuojelumääräyksiin otettavat jätehuoltoa koskevat määräykset täydentävät jätehuoltomääräyksiä.

19 § Eräiden jätteiden pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

Määräys on tarpeen, sillä valtioneuvoston asetuksen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (MARA-asetus, 843/2017) soveltamisalan ulkopuolelle jäävä pienimuotoinen, mutta hallitsematon jätteen hyödyntäminen voi aiheuttaa roskaantumista sekä maaperän ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Valvotulla pienimuotoisella jätteen hyödyntämisellä edistetään hyödyntämiskelpoisten jättejakeiden käyttöä maarakentamisessa. Jätteen hyödyntäminen säästää neitseellisiä kiviainesvaroja.

Kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä on säädetty omassa asumisessa syntyvän puhtaan tiili- ja betonimurskeen pienimuotoista ja kertaluontoisesta käytöstä omassa maarakentamisessa. Ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan pienimuotoista jätteen hyödyntämistä laajentaa koskemaan muutakin käyttöä, kunhan kyseessä on ei-ammattimainen ja kertaluontoinen toiminta. Pienimuotoisen hyödyntämisen määrälliset rajat perustuvat Pohjois-Savon ELY-keskuksen linjauksiin. Hyödyntämisestä on tehtävä valvontailmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja hyödyntämisen on täytettävä määräyksessä annetut edellytykset hyödynnettävän jättemateriaalin ja hyödyntämispaikan suhteen. Edellytykset pohjautuvat paljolti MARA-asetuksessa säädettyyn.

20 § Rakennusten polttaminen

Rakennusten ja rakennelmien hävittäminen polttamalla on lähtökohtaisesti hallitsematonta jätteiden käsittelyä ja siten jätelainsäädännön nojalla kiellettyä. Polttaminen ilman energiahyödyntämistä on myös jätelainsäädännön etusijajärjestyksen eli jätehierarkian vastaista.

Pelastuslaitokset tarvitsevat pelastus-, sammutus-, ym. muiden tehtävien harjoittelu-kohteita, joten määräyksissä on säädetty poikkeusmenettelystä pelastusviranomaisen tai vastaavan tahon tarpeen vuoksi. Poikkeusmenettely ei ole mahdollinen pohjavesi- eikä ranta-alueilla.

21 § Puutarhajätteiden käsittely

Puutarhajätteiden hallitsematon käsittely aiheuttaa roskaantumista ja vieraslajien leviämistä ja voi aiheuttaa etenkin kirkonkylän alueen pohjavesialueilla myös pohjaveden nuhraantumista. Määräyksellä todetaan puutarhajätteiden hallitut käsittelytavat ja sillä täydennetään kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä määrättyä. Omalla kiinteistöllä käsittelytapoja ovat kompostointi ja myös risujen haketus kompostin tukiaineeksi tai esimerkiksi istutusten katteiksi.

7 LUKU

Kemikaalien käsittely ja varastointi

22 § Maanalaiden öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen

Käytöstä poistettava maanalainen öljysäiliö tulee poistaa maaperästä kaikkine rakenteineen. Käytöstä poistettava säiliö on puhdistettava ja tarkastettava. Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen maanalaisen öljysäiliön poistamisesta, mikäli säiliön poistaminen on taloudellisesti kohtuutonta tai poistaminen vaarantaa esimerkiksi asuinrakennuksen rakenteet. Poikkeamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Maanalaiset öljysäiliöt aiheuttavat pohjavesialueilla merkittävän riskin säiliön vuototilanteissa. Monet säiliöt ovat peräisin 1970- ja 80-luvuilta, joten osa on jo yli 50 vuotta vanhoja. Pohjaveden pilaantumisriskin takia maanalaiden öljysäiliöiden sijoittaminen pohjavesialueelle kielletään ja ne on poistettava siirtymäajan kuluessa.

23 § Nestemäisten kemikaalien säilyttäminen ja varastointi

Ulkona tapahtuva nestemäisten kemikaalien varastointi säiliöissä ilman asianmukaisia suojauksia aiheuttaa vuototilanteissa maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Pysyvän kemikaalisäiliön suojauksena tarvitaan allastettu tiivis rakenne tai kaksivaipparakenne. Avoin allastila pitää kattaa, koska muutoin altaaseen pääsevä sade- ja sulamisvesi voi aiheuttaa kemikaalin ylivuodon allastilasta. Vuotoriski on suuri täytön yhteydessä ja vuoto voi tapahtua lappona, joten automaattiset ylitäytönestimet ja lapponesto ovat tarpeen. Määräyksellä ei rajoiteta maataloudessa käytettävien rehujen

säilöntäkemikaalien varastointia ulkona. Näilläkin ulkovarastointi olisi hyvä tehdä maasta irrotettuna (esimerkiksi lavojen päällä) ja peiteltynä sekä tiiviin alustan päällä siten, että mahdollinen vuoto ei pääse leviämään ja vuoto saadaan kerättyä talteen.

Pohjavesialueilla ja ranta-alueilla kemikaalisäiliöiltä edellytetään kaksinkertaista suojausrakennetta (kaksivaippa ja tiivis alusta) vuotoriskien hallitsemiseksi.

Pienemmät kemikaalimäärät astioissa ja lähinnä tilapäisessä varastoinnissa voidaan varastoida ulkona esimerkiksi öljynsuojamuovilla tehdyn maaperäsuojauksen päällä.

Pysyvällä kemikaalien astiavarastolla tulee olla allastettu pohjarakenne. Altaan mitoitukseen riittää suurimman astian mitoitus, koska on epätodennäköistä, että astiat vuotaisivat yhtä aikaa. Kattamisella estetään sade- ja sulamisvesien pääsy allastilaan.

Sisätilojen kemikaalivarastoista on estettävä kemikaalien pääsy vuototilanteissa viemäriin. Allastilavuusvaatimus on sama kuin edellä.

Ilkivalta aiheuttaa usein suurimmat kemikaalivahinkoriskit, mitä voidaan vähentää lukitsemisilla ja estämällä ulkopuolisten pääsyn varastotiloihin.

24 § Polttonesteen täyttö- tai jakelupaikka

Polttonesteen täyttö- ja jakelupaikka ilman asianmukaisia suojauksia aiheuttaa vuototilanteissa maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Pysyvän täyttö- ja jakelupaikan suojauksena tarvitaan tiivis rakenne. Rakenne voidaan toteuttaa kestopinnoitteella (esimerkiksi betoni tai asfaltti) tai öljynsuojamuovilla tehdyllä allastetulla maaperäsuojauksella. Tilapäiset täyttöpaikat esimerkiksi työmailla voidaan tehdä öljynsuojamuovilla tehdyllä maaperäsuojauksella. Vahinkotilanteita varten täyttö- ja jakelupaikoilla tulee olla keräilyvälineitä ja imeytysaineita. Vuotoriski on suuri täytön yhteydessä ja vuoto voi tapahtua lappona, joten automaattiset ylitäytönestimet ja lapponesto ovat tarpeen. Ilkivalta aiheuttaa usein suurimmat vahinkoriskit, mitä voidaan vähentää lukitsemisilla.

25 § Maalämpöjärjestelmien rakentaminen

Maalämpöjärjestelmien rakentamista säädellään vesilain (587/2011) sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisissa lupamenettelyissä. Määräyksellä varmistetaan muussa lupamenettelyssä hyväksytyn maalämpökaivon poraamisen synnyttämien kiviaineisten ja lietteiden asianmukainen käsittely sekä haitallisen pölyämisen estäminen.

8 LUKU

Muut määräykset

26 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona Siilinjärvellä toimii viranomaislautakunta, voi ympäristönsuojelulain 202 §:n 4 momentin mukaan myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksistä. Poikkeus voidaan myöntää perustellusta syystä yksittäistapauksissa. Lupaa poikkeamiseen haetaan kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeus voidaan myöntää vain, jos hakija kykenee muulla hyväksyttävällä tavalla estämään ympäristön pilaantumisen.

27 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamukset

Ympäristönsuojelulain 18 luvussa on valvontaa ja hallintopakkoa koskevia säännöksiä, joiden perusteella valvontaviranomainen voi kieltää määräysten vastaisen menettelyn tai määrätä velvollisuuden täytettäväksi muulla tavoin. Viranomaislautakunta voi käyttää myös hallintopakkoa määräyksen tehosteena. Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta voidaan lisäksi tuomita sakkorangaistus yleisessä tuomioistuimessa ympäristönsuojelulaki 225 §)

28 § Voimaantulo ja siirtymäaika

Siirtymäaikamääräykset ovat tarpeen kiinteistön omistajille ja haltijoille taloudellisia kustannuksia aiheuttavien velvoitteiden vuoksi. Eläinsuojissa vesikäymäläjätevesien käsittelyn muutostyöt voivat olla huomattavan kalliita, joten siirtymäaika on tarpeen.

Ranta-alueilla ja pohjavesialueilla on käytössä ympäristönsuojelulain nykyiset määräykset täyttäviä jätevesijärjestelmiä sekä järjestelmiä, joita ei ole saneerattu vaatimukset täyttäväksi. Jos järjestelmä täyttää nykyiset vaatimukset, niin ne on saatettava ympäristönsuojelumääräysten 7 §:n ohjeellisen puhdistustason vaatimukset täyttäväksi jätevesijärjestelmän uusimisen tai kokonaisuudessaan korjaamisen taikka rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä. Jos pohjavesialueella tai ranta-alueella olevan kiinteistön jätevesijärjestelmä ei täytä nykyisiä vaatimuksia, niin ympäristönsuojelumääräysten vaatimukset tulevat voimaan heti.

Erityisen kuormittavien kohteiden jätevesijärjestelmien saneeraukset ohjeellisen puhdistustason vaatimukset täyttäväksi aiheuttaa huomattavia taloudellisia kustannuksia, joten niidenkin osalta siirtymäaikamääräys on perusteltu.

Pohjavesialueiden rajausmuutosten vuoksi pohjavesialueelle sijoittuu kiinteistöjä, joiden jätevesien käsittelyä koskevat tiukemmat puhdistusvaatimukset kuin aikaisemmin. Tässäkin on periaatteena, että jos järjestelmä nykyisellään täyttää perustason puhdistusvaatimukset, niin ne on saatettava ympäristönsuojelumääräysten 7 §:n ohjeellisen puhdistustason vaatimukset täyttäväksi jätevesijärjestelmän uusimisen tai kokonaisuudessaan korjaamisen taikka rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä. Jos

perustason puhdistusvaatimukset eivät nykyisellään täyty, on näillä kiinteistöillä siirtymäaika saattaa jätevesijärjestelmä vaatimukset täyttäväksi 1.1.2030 mennessä.

Pohjavesialueilla sijaitsevat maanalaiset öljysäiliöt on poistettava 1.1.2030 mennessä. Siirtymäaika on tarpeen, koska öljysäiliön poistamisen yhteydessä rakennuksen lämmitysjärjestelmää joudutaan muuttamaan tai uusimaan, mikä voi aiheuttaa huomattavia taloudellisia kustannuksia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tiedottaa laajasti siirtymäaikamääräyksistä. Tiedotusta tehdään yleistiedotuksen sekä kiinteistökohtaisena tiedotuksena.